

Ketabton.com

دحماس نظامي اتل مشر

شهيد محمد الضيف

ژباړه او ترتيب: محمد بشير مدني

کال: ۱۴۴۷ هـ ق

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه	Error! Bookmark not defined.
محمد الضيف: د هغه سيوري ژوندليک چې اسرائيلي ډال يې مات کړ:	2
دکمپ تنگوالی او دکورونو گڼوالی:	4
په غزه کې دمطلوبو کسانو تعقيبول:	5
الضيف په لويديځه غاړه کې:	6
يحي عياش او محمد ضيف دلمانځه په تالار کې:	6
د زنداني تريريغ لاندې زنداني:	7
د ۲۰۰۰ کال په می مياشت کې له زندان څخه د خوشې کېدو پر مهال:	9
حجره، تخيل، باور: د اميد کرڼه:	10
جلال الرقه:	14
د جزئياتو فقه:	17
د سيوري دلارښود منزل:	18
دليکني خلاصه:	19
۱- د محمد الضيف ژوندليک:	20
۲- د محمد الضيف کورنی ژوند او غړي:	Error! Bookmark not defined.
د کورنی غړي:	Error! Bookmark not defined.
نور ماشومان:	Error! Bookmark not defined.
مېرمنه او خورې:	Error! Bookmark not defined.
دمحمد الضيف د ژوند ځينې ځانگړتياوي:	22
خاتمه	24
د منابعو فهرس	25

سريزه

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على محمد نبينا وحبينا وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم
باحسان الى يوم الدين وبعد :

د معاصر فلسطين مقاومت، چې له اشغال سره د ملتونو د درېدنې تر ټولو مهم سمبول بلل
كېږي، بې له شكه له هغو شخصيتونو سره تړاو لري چې نه يوازې د وسلې او جگړې له لارې،
بلکې د فکر، باور، فرهنگ، او ستراتيژيک ليد له لارې يې د آزادۍ مبارزې ته بنسټ ايښی. محمد
ضيف، چې د ابو خالد په نوم هم پېژندل کېږي، د اسلامي مقاومت غورځنگ "حماس" د پوځي
څانگې (عزالدين القسام لواوو) ستر قوماندان و، چې له څولسيزو راهيسې د اشغالگرو لپاره
نه يوازې يوفزيکي خطر، بلکې يو استخباراتي، رواني او فلسفي چلېنج هم پاتې شوی دی.

ضيف د هغو قوماندانانو له ډلې دی چې هېڅکله يې بشپړ تصوير، د ژوند شخصي جزئيات يا د
عملياتو دقيقې تگلارې ښکاره نه شوې، او همدا پټه څېره يې د فلسطين د مقاومت يوه افسانوي
څېره جوړه کړه. هغه د اشغالگرو د پرمختللو استخباراتو لپاره يوه نه حل کېدونکې معما وه،
چې د اوو ناکامو ترورونو وروسته هم ژوندی پاتې شو. خو محمد ضيف يوازې يو جنګي مشر نه
و؛ بلکې هغه يوفرهنگي، روحاني او فکري مشر هم و، چې د قرآن کریم نبوي سنتو، هنر او فلسفې
له لارې يې د مقاومت مفکوره ژوره او ژوندۍ ساتلې.

دا ليکنه چې د الجزيرې خبريال سلام ابو شرر لخوا د ۲۰۲۵ کال د جولای په ۱۴ مه ليکل شوې
مفصلې مقالې ته په استناد جوړه شوې، هڅه کوي چې د محمد ضيف شخصيت له سطحي
پوهاوي څخه وباسي او هغه له سياسي، نظامي، فکري او کلتوري اړخونو څخه تشرېح کړي.
دلته د هغه د ژوند تاريخ، د مبارزې پړاوونه، د کورنۍ جوړښت، معنوي ژوروالی، فکري ليد، او
د عزالدين قسام لواوو په جوړښت کې د هغه رول ته له ژورنظره کتنه شوې ده.

دغه ليکنه نه يوازې د يوه فرد ژوند ته اشاره کوي، بلکې د يوه جريان، مفکورې، او ملت د
مقاومت فلسفه هم رانغاړي. دا سريزه د هغه شخصيت د معرفۍ هڅه ده چې د معاصر مقاومت
له مفکورې سره دومره يوشوی چې د نوم اخيستل يې د مقاومت د يادولو مترادف گڼل کېږي.

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ أَنْ يَتَقَبَّلَهُ وَيَجْعَلَهُ فِي مِيزَانِ حَسَنَاتِي يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا أَمْرُ
اللَّهِ بِقَلْبِ سَلِيمٍ .

محمد بشير مدني

محمد الضيف: د هغه سيوري ژوندليک چې اسرائيلي ډال يې مات کړ:

-د محمد الضيف په شونډو يوه روښانه موسکا راڅرگنده شوه کله چې د هغه مشر لور،
حليمه، چې د هغه د نرمۍ او قوت مخلوط يې په ميراث کې درلود، د هغه له تگ څخه مخکې يې
د هغه خوا ته منډه کړه. هغې خپل پلار په غېږ کې ونيوه او وېې ويل، "ته ډېر خوږ يې، پلاره!"

-په هغه جمعه کې، د هغه نرمو لاسونو خپل ماشومان په غېږ کې ونيول، او دوی ته يې ټوله تودوخه او مينه ورکړه چې د دوی پلار يې په جنت پورې تړلي زړه کې ساتلې وه.

-د هغه د پنځو ماشومانو (حليمه، مشره، بيا دوه گونی خالد، بها او خديجه، بيا عمر، ترتولو کوچنی) په اړه، دوی د خپل پلار لاس نه يوازې له مينې ډک گڼي، بلکې د هغه لاس په توگه يې هم پيژني چې دوی يې پياوړي کړي او د دوی د تعليمي سفر کوچني جزئيات يې تعقيب کړي. خو، هيڅوک نه پوهېدل چې دا لاس، چې تل به يې د ساينس او رياضي په سپينه تخته درسونه ليکل، د جمعې له غونډې مخکې، يې يوه پريکړه ليکلې وه چې د نړۍ توازن به بدل کړي، کوم چې د غزې خلک يې نږدې شل کاله په يوه لوی زندان کې بند کړي وو.

-په دې توگه، د ۲۰۲۳ کال د اکتوبر د شپږمې لمريز په يوه ډېر مهم کور کې رابښکته شو، خوبله ورځ د وخت له حدودو بهر رابښکته شو، او د هغې په راختلو سره ټوله نړۍ د ضيف اود هغه د سرتيرو د کړنو څخه حيرانه شوه. خودا پيل نه و.

-د ۱۹۶۵ کال د اگست په مياشت کې يوه ورځ، حليمې سمندر او اسمان دومره پراخ او ژور وليدل، چې د خان يونس د کډوالو په کمپ (جنوبي غزې ترانگه) کې د ژوند کولو په کلونو کې پرې نه پوهيده. د هغې زړه، د هغې د اميندواري په وروستيو ورځو کې، هغې ته ويل چې دوی سره يوځای شوي ترڅو يوشې، لکه څنگه چې هغې وړاندوينه کړې وه چې د هغې راتلونکي ماشوم به د دوی په څير وي. بيا، د زيرون وروسته، هغې د خپل ميره، دياب المصري غږ واورېد، چې خپل نوي زيږيدلي ماشوم ته يې د اذان کلمې تکرارولې.

-د رسول الله صلى الله عليه وسلم د برکت په لټه کې، يې مور او پلار په خپل زوی د "محمد" نوم کېښود. وروسته، د دې نوم معنی د هغه د خاوند په ژوند کې څرگنده شوه.

-د خان يونس د کډوالو په کمپ کې، د المصري کورنۍ کور ساده و، چيرې چې پلار او زامن يې کوښښ کاوه - لکه څنگه چې په کمپ کې د ټولو خلکو قضيه ده - د خپلې ورځنۍ ډوډۍ گټلو لپاره. خو هغه څه چې دا کور يې ځانگړی کړ هغه حليمه وه، يوه ښځه چې روښانه سترگې يې درلودې او يوه رحم دله وه چې د هغې د ماشومانو يې تنده پرې ماته کړه. د هغې اغېز د هغې د کورنۍ په يووالي او شفقت کې څرگند وه، او دا ځانگړتيا به هغه ترټولو مهمه ځانگړتيا شي چې محمد ته يې له خپلې مور څخه په ميراث پاتې وه، او د هر هغه چا لخوا احساس کيده چې د هغه د ژوند په مختلفو مرحلو کې يې ورسره اړيکه درلوده.

دکمپ تنگوالی او دکورونو گنوالی :

-د کمپ تنگوالی او د کورونو نږدېوالي ځوان محمد دې ته وهڅولو چې اسمان او سمندر ته وگوري، د هغه تخیل یې بډایه کړ. دې کارهغه ته په کم عمر کې لارښوونه وکړه چې د خپل تخیل او داخلي پراخوالي سره ځان بډایه کړي. دې غني کولو د هغه روح د ظلم له زندان څخه ژر خلاصه کړه چې اسراییلو د فلسطینیانو لپاره غوښتل، د دوی د بې ځایه کولو، د دوی د ژوند پیچلو کولو او د هغوی د وحشت کولو له لارې، په ځانگړې توگه وروسته له هغه چې په ۱۹۶۷ کې یې لویديځه غاړه او غزه ونیوله. د ځوان محمد شعور د اشغال سره د ورځني مقابلي توضیحاتو ته خلاص شو، د له منځه وړلو هڅو ته یې ماتې ورکړه. دا غني کول به د محمد صلی الله علیه وسلم د ژوند په اړه د چلند او د هغه د پروژې د جوړولو او د هغه شاوخوا خلکو باندې د نفوذ کولو لپاره د هغه د ستراتیژۍ یو له لارښودو تارونو څخه وي.

-په لومړیو کې، محمد به د خپل پلار سره اوږه په اوږه د فرنیچر په سوداگرۍ کې کار کاوه، او د کورنۍ ملاتړ به یې کاوه. د هغه گامونو به هغه د الشافعي جومات ته رساوه، چې د خان یونس یو له لویو جوماتونو څخه دی. هغه ځوان، چې په زړه او چټک عقل کې ځوان و، هغه جومات ته بوتلل شو، چیرته چې هغه د خپلو مهمو ملگرو سره ولیدل: حسن سلامه، یحیی سنوار، او حمیل وادي، چې هغه به په اوږده سفر کې ورسره ملگري وو، او په اوسني عصر کې به د استعمار په وړاندې یو له خورا پیاوړو او زړورو مقاومتی غورځنگونو څخه جوړ کړي. میلمه او د هغه ملگرو د مشرتابه ځانگړتیاوې، پراخه تخیل، او تیز بصیرت سره یې یوځای کړل، کوم چې دوی ته یې دا توان ورکړ چې د مساوات ذهنیت سره د خپلې مبارزې پروژې لپاره خپل لید اصلاح کړي. -دغه ځوان هلک د غزې په اسلامي پوهنتون کې د بیولوژي په برخه کې د زده کړو په لومړیو کې د هنرونو او تیاترسره مینه پیدا کړه. په سټیج کې، هغه به هغه لقب ترلاسه کړ چې په نوم به یې پیژندل کیده، د محمد المغوط په یوه ډرامه کې د دې لقب لرونکي کرکټر لوبولو وروسته "ابو خالد" شو.

-محمد او د هغه همکارانو په خان یونس کې د "اسلامي هنر لپاره راستنیدونکي" ډله جوړه کړه، چې د تیاترو او سندریزو هنرونو په ترسره کولو کې فعاله وه. هغه د پوهنتون د اسلامي بلاک په لیکو کې هم فعال و، چې غړي یې د مقاومت سره د یوځای کیدو لومړیو کسانو څخه وو، چې په ۱۹۸۷ کال کې د لومړۍ انتفاضې له پیل سره سمون خوري.

-په شافعي جومات کې، د عبادت کوونکو په منځ کې، جميل وادي، يو ځوان سړی چې رنگ يې سور او غټی سترګې يې درلودې او د ايمان اوزورتيا خبرې يې کولې، محمد ته اشاره وکړه، چې په ورته ډله کې د دوی د کار پیل ته اشاره کوي، کوم چې د حماس په پوځي عملياتو کې ښکيل وو، چې په 1987 کې د لومړي انتفاضې له پيل سره سمون خوري. له 1991 راهيسې، دا ډله د "عزالدين القسام بريگيدز" په نوم پېژندل کېږي.

-په ۱۹۸۹ کال کې، اسراييلو د لومړي او وروستي ځل لپاره محمد دياب المصري د هغه د پوځي فعاليتونو له امله ونيو. د ۱۶ مياشتو اداري توقيف وروسته، يو عسکر د محمد لپاره دروازه پرانيسته، په دې نه پوهيده چې هغه هغه لوی کس خوشې کوي چې په امنيتي او نظامي چارو کې به د اسراييلو اوسپنيز کنترول مات کړي.

-محمد ضيف محمد دياب ابراهيم المصري (ابو خالد) چې د محمد ضيف په نوم پېژندل کېږي (په غزه کې زيږيدلی، ۱۹۶۵)، د فلسطين پوځي قوماندان او د اسلامي مقاومت غورځنگ (حماس) د پوځي څانګې عزالدين القسام لواګانو مشر دی.

-د ۱۶ مياشتو اداري توقيف وروسته، يو سرتېری به د محمد لپاره دروازه پرانيزي، نه پوهېږي چې هغه هغه لوی کس خوشې کوي چې د امنيت او نظامي چارو په اړه به د اسراييلو اوسپنيز کنترول مات کړي (الجزيره)

-له زندان څخه د خوشې کېدو سمدلاسه وروسته، محمد خپل فعاليت بيا پيل کړ، او د ۱۹۹۰ لسيزې په لومړۍ نيمايي کې، هغه د اسراييلو تر ټولو مطلوب سړي، يحيى عياش سره وليدل.

د دواړو جنګي ملګرو ځانګړتياوې د آرامۍ، صبر او د اوږدې مودې لپاره د سترګو څخه د پټ پاتې کېدو عالي وړتيا وه. دې کار دوی ته دا توان ورکړ چې د کنډکونو دننه د پوځي توليد او پلان جوړونې ساحو د پراختيا لپاره ډير ساعتونه کار وکړي، او د اسراييلو لپاره يې د دوی تعقيب ستونزمن کړ، ځکه چې د دوی نومونه په 1992 کې د کنډکونو د جوړولو رسمي اعلان وروسته د مطلوبو اشخاصو په توګه مشهور شول.

-په غزه کې د مطلوبو کسانو تعقيبول:

-په غزه کې د مطلوبو کسانو په اړه امنيتي کنترول ټينګ شو، او د ترانګې محدوده جغرافيايي ساحه په دې مسله کې د پام وړ اغيزه درلوده، چې د قسام لواګانې يې وهڅولې چې د مطلوبو

کسانو لپاره د حرکت پلانونه تعقيب کړي چې اشغالگر ځواکونه يې گمراه کړي وو، نو له همدې امله يو شمير مطلوب کسان له غزې څخه لويديځې غاړې ته لېږدول شوي.

- نورو کسانو د لويديځې غاړې څخه غزې ته د تگ په بدل کې، چې دا يې د هر مطلوب کس د پوځي مهارتونو د لېږدولو فرصت برابر کړ د هغو کنډکونو جنگياليو ته چې دوی ورسره وليدل. د غزې څخه د هغو مطلوبو کسانو په منځ کې چې لويديځې غاړې ته تللي وو، محمد دياب المصري هم و، چې د لويديځې غاړې په ډيرو کورونو کې پاتې شو، او هغه ته يې د "محمد الضيف" لقب ورکړ، چې وروسته يې د هغه داصلي نوم، محمد المصري سيوري وگرځاوه.

-الضيف په لويديځه غاړه کې :

-کله چې الضيف په لويديځه غاړه کې د پټنځايونو او کورونو ترمنځ حرکت کاوه، نو هغه به د خپلو کوربه توبونو او هغو کسانو په وړاندې چې د هغه د تگ راتگ د امنيت مسؤليت لري، د پوهې په مختلفو برخو کې د کتابونو پرته بل څه نه ورکول. هغه به د پټېدو د اوږدو ساعتونو تېرولو لپاره له دې کتابونو څخه کار اخيست. د قسام لوا يو غړی، چې په لويديځه غاړه کې د الضيف د تگ راتگ د امنيت مسؤليت يې درلود، په ياد لري چې هغه تل په خپله کڅوړه کې يو کتاب له ځان سره وړی کله چې به له يو پټنځای څخه بل ته تللو، کوم چې هغه ته يې يواستثنایي پراخ کلتور ورکړ چې هغه يې تر خپل شهادت پورې په کې غوره والی ته دوام ورکړ.

-د ۱۹۹۳ کال په پای کې، الضيف غزې ته راستون شو او هلته يې خپل کار بيا پيل کړ. د هغه له راستنيدو سره سم، د فلسطين ادارې او د هغې امنيتي ادارو د سيمې کنټرول په لاس کې واخيست، چې کاري نور هم پيچلی کړ.

-د ۱۹۹۴ کال د فبروري د ۲۵ مې سهار په فلسطين کې د هبرون په ابراهيمي جومات کې د ډله ييزې خونړۍ وژنې وروسته، چې د افراطي مېشت ځايي کوونکي باروچ گولډستين لخوا د روژې په مبارکه مياشت کې د عبادت کوونکو په وړاندې ترسره شو.

-دېروخت نه و تېر شوی چې فلسطينيانو د "قسام عملياتو خونې" لخوا لاسليک شوې ژمنې ته راوېښ شول چې پکې ويل شوي وو چې لواکانې به د عام وژنې ځواب ووايي.

-يحي عياش او محمد ضيف دلمانځه په تالار کې :

-يحي عياش او محمد ضيف د فجر د لمانځه په تالار کې د وينې تويولو په غچ کې د پنځو عملياتو پلانونه شريک کړي وو. د عملياتو د دې لړۍ د يوې برخې په توگه، الضيف او عياش پلان درلود

چې یو اسرایلی عسکر، ناچشون مودچای، چې د ۱۹۹۴ کال د اکتوبر په ۱۱ مه نیول شوی و. د دې عملیاتو وروسته، الضیف به د دریو وارو لپاره د لومړي ځل لپاره په کیمري کې راڅرګند شي، چې د عسکرتون به یې ګمراه کړي. د هغه ظهور د اسرایلو امنیتي خدماتو ته دا باور ورکړ چې نیول شوی سرتیری په غزه کې دی، په حقیقت کې، د قسام جنگیالیو هغه د بیت المقدس شمال لويديځ کې د بیرنابالا په ښارګوټي کې په یوه کور کې ساتلی و.

لکه څنګه چې په غزه کې د قسام جنگیالیو شاوخوا حلقه ټینګه شوه، الضیف او عیاش پلان درلود چې خپل پوځي عملیات لويديځې غاړې ته انتقال کړي، د ډیرو پرمختللو وسیلو په کارولو سره، د فلسطین د امنیتي خدماتو د مقاومت د فعالیتونو د مخنیوي پلانونو ننگولو لپاره.

د قسام لواګانو تاریخ ښیي چې ضیف او عیاش د پوځي تولید په برخه کې د لواګانو تر ټولو مشهور جنگیالي وو، کوم چې په ۱۹۹۳ کې یې پیل کړل او تر نن ورځې پورې یې پراختیا ته دوام ورکړی دی.

دواړو ملګرو د عملیاتو لويديځې غاړې ته د لږدولو پلانونه بشپړ کړل، خو مخکې له دې چې پلي شي، الضیف، د فلسطینیانو په څیر، د ۱۹۹۶ کال په لومړیو کې د عیاش د وژنې خبر حیران کړ. د جسد شاوخوا، د قسام بریګید جنگیالي د خپل ملګري سره د خدای پاماني لپاره راټول شوي وو، په ژور غم او بشپړ چوپتیا کې. د تابوت شاوخوا، دوو سړیو هوډ وکړ چې د خپل ملګري غم به په بل ډول وکړي.

د جنازې له پیل څخه مخکې، الضیف او حسن سلامه په بشپړه توګه ورک شول او د عیاش د وژنې په غچ کې د مقدس انتقام عملیاتو لپاره یې په پلان کار پیل کړ. د دې عملیاتو په پایله کې ۴۶ اسرایلیان ووژل شول او لسګونه نور ټپیان شول. حسن سلامه ونیول شو او په ۴۸ عمرې بند محکوم شو.

-د زنداني تربیغ لاندې زنداني:

د همدې کال په لومړۍ ربع کې، د فلسطیني ادارې امنیتي ځواکونو په لويديځه غاړه او غزه کې حماس ته سخت ګوزارونه ورکړل، او د حماس له ۲۰۰۰ څخه ډیر فلسطیني غړي یې بنديان کړل. هغه د قسام لواګانو په تاریخ کې تر ټولو تیاره کلونه وو، اوضیف د یو عجیب جلاوطن په څیر ښکاریده، او د هغه هر ملګری خپل برخلیک سره مخ شو: شهید شو، زنداني شو، یا یې په خپله خوښه یا د شرایطو د فشار لاندې خپلې وسلې پرېښودې.

-خومره چې جغرافيه تنگه وي، هومره د مومنانوزرونه پراخېږي، اود دوی مالکين د زغملولپاره هڅوي. دا د ضيف وضعيت و، د ټولو هڅو او وړانديزونو سره سره چې د خپلې وسلې د تسليمولو لپاره يې کړي وو، سره له دې چې هغه د دې کولو لپاره له ټولو فشارونو سره مخ و. هغه ترهغه وخته پورې تعقيب کېده ترڅو چې د فلسطين د مخنيوي امنيتي خدماتو مسئول هغه د غزې په تړانگه کې په يوه کور کې محاصره کړ او په ۲۰۰۰ کال کې يې ونيو.

-د غزې د امنيت په زندانونو کې، د الضيف توقيف يودروند بارو، مگر دا د اسمان او سمندر هغه دوه گونې حالت پټ نه کړ چې الضيف د خپل ماشومتوب راهيسې په ځان کې ساتلی و، لکه څنگه چې کله به کوم زنداني ورسره اړيکه درلوده منعکس کيده.

-د يحيى ابوبکر لپاره، چې د هغه په زندان کې د ضيف د ساتنې لپاره گمارل شوي دريوزندانانو څخه يو و، يو څه و چې هغه يې سړي ته متوجه کړ؛ د يوې وړاندوينې په ځير يو څه چې د هغه برخليک د هغه بندي سره ساتي چې د هغه مشر به شي!

-ضيف له ابوبکر سره په خالصه مهرباني او شفقت چلند کاوه، د هغه ښار سره تړاو درلود چې دوی پکې لوی شوي وو: خان يونس، لکه څنگه چې دوی د يوې مور دوه زامن وي. هرکله به چې دوی ولاړ وو، د کوټې دروازې ته نږدې، د ښار اود هغې د خلکو خاطرې به د دواړو سړيو په خبرو اترو کې روانې وې، ترهغه چې ضيف، د خپل مشرتابه هوښيارتيا سره، احساس وکړ چې په ابوبکر کې د مقاومت په لاره کې د ايمان تخم و، چې يوازې د ابو لگولو څخه مخکې يې وده نه کوله. نو هغه داسې کيسې، هيلې او معيارونه جوړول پيل کړل چې هر اوريدونکی به وهڅوي چې له هغه سره لاره شريکه کړي.

-ابوبکر غوړ نيولی و، او کله چې به يوازې و، نو اندېښمن و چې سړی به په زندان کې پاتې شي او په راتلونکي کې به د "ابوبکر" نوم د هغه د زنداني نوم وي. د دوی ترمنځ اوږدې خبرې اترې وشوې، چې په کې ضيف به ورته ښکاره کوله - خومره چې اړتيا وه - څه شی هغه ته د دې جنگيالي په دې زندان کې د ساتلو د غلطۍ د لويوالي احساس ورکړ، ترهغه چې هغه پريکړه کوونکې شيبه راغله چې په کې د دواړو سړيو ترمنځ څرگنده شوه.

-د الاقصی انتفاضه يوه مياشت دمخه پيل شوه، او وضعيت مخ په خرابيدو و. بهر وضعيت خورا حساس و، د مطلوبو کسانو د خونديتوب لپاره ډيری ويري شتون درلود. ابوبکر بله چاره نه درلوده پرته له دې چې ووايي، "څه چې بايد وشي هغه بايد وشي."

-ابوبکر د نورو زندانيانو سره همکاري وکړه، او ټولو موافقه وکړه چې د ضيف د تېښتې لپاره اسانتياوې برابرې کړي.

-الضيف د دوهمې انتفاضې د شدت سره سم په قسام لوا کې خپل مقام ته راستون شو، پداسې حال کې چې د يحيى ابوبکر لاره د هغه ځورونې او ناوړه کټه اخيستې وروسته چې هغه د الضيف سره د تېښتې په برخه کې د مرستې وروسته ورسره مخ شو، د امنيتي خدماتو څخه استعفا ته لاره هواره کړه. الضيف د خپل فضيلت او زړورتيا يادونه کوله او د ابوبکر او د هغه د کورنۍ لپاره يې د خپل شاوخوا خلکو سره د ښه چلند سپارښتنه کوله.

-د دوهمې انتفاضې په جريان کې، ابوبکر د قسام لواگانو سره يوځای شو او د الضيف تر قوماندې لاندې يې جگړه وکړه تر هغه چې په ۲۰۰۴ کال کې په خان يونس کې د اشغالګرو ځواکونو سره د يوې نښتې په ترڅ کې شهيد شو.

-د دوهمې انتفاضې په جريان کې، د قسام لوا قوماندان شهيد صلاح شحاده ...

د کنډکونو جوړښت د فلسطيني ادارې د امنيتي ځواکونو له بريدونو وروسته بيا ورغول شو، چې د اوسلو تړونونو د يوې برخې په توګه يې د ړنگولو لامل شو.

-د ۲۰۰۰ کال په می مياشت کې له زندان څخه د خوشې کېدو پر مهال :

-له نږدې ۱۲ کلونو بند وروسته - د ۱۹۹۰ لسيزې په اوږدو کې د لواگانو له تجربو څخه زده شوي درسونو څخه په ګټې اخيستې سره د قسام لواگانو لپاره د نوي جوړښت لپاره يې ليد رامینځته کړ. هغه هڅه وکړه چې دا جوړښت د حجرو په پرتله په ډير قوي او دوامداره ډول کارو کړي.

-حجرو په خپلواکه توګه کار کاوه، چې صلاح شحاده لخوا په مخ بېول کيده. خو، هغه پوه شو چې د پوځي اقدام د بنسټيز کولو او د قسام لواگانو د يوې مشهورې اردو په توګه د بدلولو وخت رارسېدلی دی، دا مرحله د الضيف لخوا ليدل شوې وه، چې د صلاح شهاده ښي لاس سړی و.

-د ۲۰۰۲ کال د جولای په ۲۲ مه، اسراييلو صلاح شحاده شهيد کړ، او ضيف د قسام لواگانو قوماندې په غاړه واخيسته. شحاده د اسراييلو د ګواښونو او د هغه د وژلو د دوامداره هڅو له امله بې له شکه د يوې څو سکتوري ادارې په توګه د يوې مشهورې اردو د جوړولو لپاره خپلې هڅې جاري وساتلې، ځکه چې هغه د اسراييلو تر ټولو مطلوب سړی و.

صلاح شحاده: اسراييلو صلاح شحاده وواژه، او الضيف د قسام لواگانو عمومي قوماندې په غاړه واخيسته (اروپايي خبري اژانس).

-حجره، تخيل، باور: د اميد کرنه :

هر هغه چا چې د فلسطين طبيعت تجربه کړی وي پوهیږي چې د نباتاتو ډولونه شتون لري چې په خاوره کې په حیرانوونکي ډول وده کوي، داسې چې رینې یې د ځمکې لاندې سره نښلي، پداسې حال کې چې هغه څوک چې د ځمکې په سطحه ورته گوري فکر کوي چې دوی جلا واحدونه دي، او تصور کوي چې که دوی له منځه یوړل شي، نو بیا به وده ونه کړي. خو، د ځمکې لاندې رینې په چټکۍ سره پراخېږي، او نبات بیا وده کوي. په نباتاتو کې، دې ډول ته ریزوم ویل کېږي، چې معنی یې د رینې یوه څنډه ده.

-د بیولوژي د مطالعې، د خدای د مخلوقاتو او قوانینو په اړه د فکر کولو، او د لویدیځې غاړې د غرونو او بیا د غزې د میدانونو ترمنځ د اوږدې مودې پاتې کیدو په جریان کې د قرآن کریم سره د ملګرتیا په جریان کې، د ضیف ذهن د قسام لوانګانو د پوځي کار لپاره د یو قوي بنسټ لپاره لیدونو سره پوځ شو، چې د انسان په روح او ذهن کې د آزاد تخیل او باور اغیز سره یوځای کوي، لکه د نباتاتو اغیز چې د هغه د پښو لاندې ځمکه ټوټه کوي، او هغه تجربه چې هغه پرې ژوند کاوه کله چې لوانګانو د وسلو یوه ټوټه درلوده چې د لویدیځې غاړې او غزې ترانګې ترمنځ یې حرکت کاوه.

-الضيف دا ټول د قسام لوانګانو په جوړښتي ماډل کې یې یوځای کړل، کوم چې هغه او د هغه ملګرو د خپل مشر صلاح شحاده په لاره کې رامینځته کړ. د دې دستگاه جوړښت خورا متخصص، ژورې رینې درلودونکې او د نوي کولو وړ وه، نو دا به د اسراییلو د بریدونو لخوا اغیزمن نشي یا د ځمکې له پورته یا لاندې څخه به د محاصرې له امله ویجاړ نشي.

-ویل شوي دي، "انقلاب د تصور کولو دورتیا سره پیل کېږي." د الضيف او د هغه شاوخوا کسانو د ژوندلیک او د هغه د واکمنۍ پرمهال د القسام د پوځي او بیاني فعالیت پراختیا په څیرلو سره، موږ کولی شو په هغه سړي کې د ایمان او تخیل ترکیب احساس کړو ځکه چې هغه یو بهرنی جلاوطن و. هغه او د هغه ملګرو باور درلود، که څه هم دوی یوازې یو څو وسلې درلودې، خو دوی د اسراییلو سره د جګړې، هغوی ته د درد رسولو او په پای کې د ماتې ورکولو توان لري. -د دې په رڼا کې، سړي د ځان لپاره الاقصی جومات کې د خلکو د امامت هیله ساتله.

-ایمان مصطفی (د هغه خور او میرمن ویداد) د الضيف شخصیت او طبیعت یادوي او وایي:

"په خدای په قسم، د ابو خالد الضيف شخصيت د قرآن پر بنسټ و؛ هغه د صحابه کرامو د وخت يوسړی و، لکه څنگه چې تاسو د صالحانو ژوندليکونه لولئ."

-لکه څنگه چې ته وايي، کله چې به يې په ورځني يا جنګي ژوند کې کومه خبره راپورته شوه، نو هغه به د قرآن کریم او د رسول الله صلی الله عليه وسلم د سيرت څخه هغه څه نقل کول چې د وضعيت سره به سم وو. دې د هغه په شتون او نفوذ ژوره اغيزه درلوده، او هغه د اخلاقي سرچينو څخه و چې د قسام جنگياليو ترې ګټه پورته کوله، او کوم چې د لواکانو د عمل ستراتيژي او د خبرو اترو په فلسفه کې منعکس شو چې دوی يې په خورا دقيقو جزئياتو کې وړاندې کوي.

-د دې پر بنسټ، ضيف د يوې قوي پوځي ښوونځي څخه الهام غوښتونکی شو چې پکې د جګړې مواد د هغې له روح څخه جلا نه وو، که د چمتووالي يا ښکېلتيا پرمهال، ځان د عصري کولو لخوا توليد شوي نظامي ماډلونو له تسلط او د هغې په جنگياليو او ټولنو باندې د راوړو ستونزو څخه خلاص کړي.

د دې لپاره، الضيف امر وکړ چې د قسام هر عسکر د قرآن کریم تفسير مطالعه کړي، په دې باور چې د قرآن کریم ژوره پوهه د پوهې او عمل لپاره قوي بنسټ دی.

-د الاقصی سيلاب جګړې څخه مخکې، القسام بريکيډز د "حافظ کنډک" يو ويډيو کلیپ خپور کړ، چې د بريکيډز لخوا پيل شوي پروژې برخه ده، چې پکې د دوی جنگيالي په يوه غونډه کې قرآن کریم تلاوت کوي. په کلیپ کې، د مختلفو کنډکونو د مرکزي دفتر څخه هر جنگيالی د ضيف لخوا لاسليک شوی سند ترلاسه کوي، چې د جنگيالي د کړنو ستاينه کوي او تاييدوي چې د قرآن سره دا اړيکه د اشغالګر په وړاندې د جګړې بنسټ دی.

-دا طريقه، د قرآن کریم سره يوځای، ايمان او تخيل دواړه دوی اعظمي ظرفيت ته هڅوي، جنگيالي ته د نړۍ او وجود يو مختلف ليد ورکوي، چې له لارې يې هغه کولی شي د هغه دننه ظرفيت په کارولو کې خپل ظرفيت وکاروي.

د دې چلند اغېزه د الاقصی سيلاب جګړې پرمهال په ځمکه کې د قسام جنگياليو په چلند کې په څرګنده توګه ښکاره شي. هغه دعا چې الضيف په خپل ژوند او ويناو کې تکراروله: "ستاسو په نوم، ای خدايه، موږ بريد کوو، ګرځو او جګړه کوو،" د قسام جنگياليو په مختلفو ښوونکي په جګړه کې تکراروله. د خدای د حضور او په هغه باندې د ايمان غوښتنه به د سيلاب په جريان

کې د ټولو جگړو د صحنو د بنسټ ډبره وي. نړۍ د جنگياليو لخوا ترسره شوي معجزې وليدلې، چې يوازينی توضيح يې دا وه چې د دوی ايمان د هغو تنونو اوسپنې او اور څخه ډير دوام وکړ چې اسراييلود جگړې پرمهال توی کړي وو.

-د معنوي او مادي دواړو ترمنځ د دې نه جلا کېدونکي دوه ګوني والي سره، د قسام لوی پوځي وړتياوې او د دوی د بياني فعاليت، چې د دوی د پوځي کار شاوخوا اوږد شوی، وده کړې، چې نړۍ ته، عربانو او غير عربانو ته يو شان پيغامونه رسوي. د دې له لارې، کنډکونو نړۍ د هغه مادي حالت څخه هم محرومه کړه چې په هرڅه واکمن دی، تر هغه چې دا یو لوی مقدسيت شو چې هيڅوک د هغې له لارې پرته د نړۍ د پوهيدو جرئت نه کوي.

-دضيف او کنډکونو ژوندليک په دې کې داسې ښکارېده چې دا عمل نه يوازې هغه څه دي چې د جگړې په ډګر کې څرګند شوي، بلکې هغه څه هم دي چې مخکې د زړه په ډګر کې وو.

د زده کړې او چمتووالي په اوږده سفر کې، سړی به د مساوات او د مقابلي په وړتيا باندې د باور ذهني لنډيز کړي کله چې هغه د بلال نزارريان پوښتنې ته ځواب ورکړ: "تاسو څنگه په تاريخ کې د لومړي ځل لپاره په تل ابيب د بريد پريکړه وکړه؟"

-د تل ابيب د بمبارۍ پريکړه د ۲۰۱۲ کال په نومبر کې وروسته له هغه وشوه چې اسراييلود قسام لوی دوهم قوماندان احمد الجعبري وواژه.

-هغه ورته وويل: "دوی له پای څخه پيل وکړ، نوموړ د هغه څه وروستی برخه راوويستله چې موږ يې درلودله."

-شهيد/ احمد الجابري په قسام کې دوهم سړی وه (الجزيره).

-د ډېرو سامانونو په منځ کې، په احتياط سره پټ شوی کاغذ و چې د لاس ليکل شوي شعرونه پرې وو چې هغه يې نومولی وه.

-ضيف دا د شهيد نزارريان څخه په هغه خطبه کې زده کړه چې هغه په ۱۹۹۴ کال کې د فلسطين د جومات له پيښو وروسته ورکړې وه، اوله هغه وخت راهيسې يې له هغه څخه حفظ کړې وه. دا ورځپاڼه د سيلاب څخه څو کاله دمخه له غزې څخه استانبول ته سفروکړ، چې د شهيد ريان د مشرزی (بلال) په لاس کې د ضيف د قرآن کریم شخصي کاپي سره يوځای شوه، چې د هغه او د ريان د کورنۍ ترمنځ د دوستۍ او مهربانۍ په ياد کې لاسليک شوې وه، چا چې هغه ته د هغه د ځورونې پرمهال په خپل کور کې پناه ورکړې وه او درناوی يې کړی و.

-لکه څنگه چې هغه وويل، هغه د شعرهغه بيتونه په خپله حافظه کې ياد کړي وو، او په يوه مهمه موقع کې د هغوی د ويلو انتظار يې کاوه. دا آيتونه ترهغه وخته پورې پټ پاتې شول چې د القسم لواکانو د الضيف په غږ کې خپاره کړل چې د الاقصی د سيلاب د جگړې لپاره د چمتووالي په جريان کې يې په يوه وېديو کليپ کې تلاوت کاوه، د الجزيرې لخوا د «ماخى اعظم» «هغه څه چې پټ دي لوی دي» په څېړنه کې. په هغه وخت کې د الضيف د شهادت اعلان لا نه و شوی.

-د هغه کورنۍ وايي چې هغه د شخصي شيانو د يوې ټولګې څخه کار اخيستل خوښول چې د هغه د واده په مناسبت يوې ميرمنې سره ورکړل شوي وو چې هغه ته يې په خپل کور کې پناه ورکړې وه کله چې هغه تعقيب کيده. کله چې به يې د کورنۍ په منځ کې د هغې يادونه وشوه، نو هغه به ورته ويل: "هغې پر موږ ډېر احسان کړی دی."

-ويل کيږي چې کله دا سړی د الاقصی انتفاضې په وړاندې د فلسطيني امنيتي ځواکونو لخوا محاصره شو، نو هغه شرط کېښود چې هغه به ځان تسليم نه کړي ترهغه چې هغه ته تضمين نه وي ورکړل شوی چې هغه کورنۍ ته به کوم زيان ونه رسېږي چې هغه ته يې په خپل کور کې پناه ورکړې وه، او دا ومنل شوه. کله چې هغه د شهيد يحيى ابوبکر په مرسته په تېښته بريالی شو، نو هغه د خپلې کورنۍ څارنه او مرسته کوله وروسته له هغه چې له زندان څخه د تېښتې په پايله کې ورسره د ظلم او شکنجه کيدو له امله وشوه.

-ضيف تل د هغو کورونو د خلکو مهربانۍ په ياد ساتله چې د هغه د تعقيب پرمهال يې پناه ورکړې وه.

-د خان يونس خلک، چيرې چې ضيف زيږيدلى اولوى شوى، لاهم په 2001 کې د قسم بريکېد د دريو شهيدانو جنازه په ياد لري. د جنازې د خطيب، احمد نمر حمدان غږ دوى ته ورسيد، چې ويل يې محمد ضيف د جنازې په مراسمو کې د دوى په مينځ کې روان و، په داسې وخت کې چې د خلکو په مينځ کې د يو جنگيالي راڅرګنديدل خورا نادر وو. کله چې حمدان خپله خبره پای ته ورسوله، خلک پورته شول، د هغه سړي په ليدلو سره يې په خوبۍ سره د خداى ستاينه وکړه، که څه هم هيڅ يو يې نه وه ليدلى او نه يې پېژندلى وه.

-په خان يونس کې به په راتلونکو کلونو کې، به د حليمې د ښخولو لپاره بهرته لاړ، او بيا به کلونه وروسته د محمد ضيف مور او پلار، حاجى دياب، د ښار خلک، د حماس مشران، او د دوى د

زوی ملگري به د دوی په درناوي او جنازو کې ولاړوو، پداسې حال کې چې هغه به پخپله په دواړو جنازو کې غیرحاضرو، یا شاید هغه د دوی د وروستي لید پرته ورک شو.

-لکه څنگه چې د مقاومت په برخه کې د هغه سفر دوام درلود، هغه د هغو وسلو د تولید او توغولو څارنه کوله چې د پوځي تولید په پروسه کې د هغه د ملگرو نومونه او په ټولیزه توګه د مقاومت پروژه وه. هغه د عیاش ۲۵۰ توغندي د توغولو مستقیم څارونکی و، چې د کنډکونو ترتولو لوی توغندی و، چې په ۲۰۲۱ کال کې د بیت المقدس د تورې جګړې پرمهال یې د رامون هوایي ډګر (د نیکیو صحرا سويلي نقطه) په نښه کړه.

جلال الرقه :

-شهید نزاریان به د جبالیا په لويديځ کې د برالنجا په سیمه کې په یوه لرې پراته کور کې د ضیف اود هغه د ملگرو لپاره پناه ځای برابر اوه، چې دا به د دوی لپاره یوله خوندي تمځایونو څخه و. دا کور به لومړی ځل وي چې د شهید ریان ماشومان د "کاکا ابو خالد" سره ولیدل، پرته له دې چې دوی پوه شي چې هغه وخت څوک و.

-ضيف د ماشومانو لپاره یوه کرانه خبره وه. د شهید نزاریان په کور کې د پاتې کیدو پرمهال، د هغه شتون به د ماشومانو لپاره د خونې سرچینه وه، او د هغه کڅوړه به د دوی د ویلو لپاره له کیسو ډکه وه.

-په ۱۹۹۵ کال کې یوه شپه، ابو خالد ماشومانو ته د هغه سړي کیسه وکړه چې خپل سې یې وواژه، فکريې کاوه چې سې یې پرماشوم برید کړی دی. په حقیقت کې، سې ماشوم د هغه مار څخه ساتلی و چې د هغه د چیچلو په حال کې و. ابو خالد کیسه په دې سره پای ته ورسوله، "له همدې امله خلک وايي: په صبر کې خونديتوب شته، او په بیرې کې پښیماني شته!"

-لکه څنگه چې ماشومان د هغه له ملګرتیا او د هغه له کیسو سره عادت شول، دوی په خپلو تصوراتو کې د خپل تره، ابو خالد، چې کیسې کوي، او د خپل تره، عدنان الغول، چې خپل وخت د راډیو اوریدلو یا د خپل پلار سره په خبرو کولو تیروي، ترمنځ پرتله کول پیل کړل.

-براء (د شهید نزاریان زوی) د دې صحنو یادونه کوي او وايي: "نو موږ هغه ته وویل - یعنی ضیف (ابو خالد) - چې زموږ تره ابو بلال الغول موږ ته د دې کیسو څخه هیڅ نه وایي. هغه یا راډیو اوري یا زموږ پلاریا بل بالغ ته وایي! او موږ هغه ته د هغه د ملګري په اړه ډیر شکایت وکړ."

-ضيف د يوې شيبې لپاره خپل سرتيت کړ، بيا يې وويل: "ستا تره ابو بلال زما په څيرنه دی. هغه د عمل سړی دی. هغه ډيرې خبرې نه کوي، مگر ډير کار کوي. هغه يولوی مجاهد دی، او هغه په ځوانۍ کې په صهيونيستانو بمونه وغورځول!"

-په ۲۰۰۱ کال کې، کله چې د کتابت آزموينې شدت وموند، د الضيف لارې د فعالې فاطمې الحلبي سره يوځای شوې، چې په ۱۹۷۰ لسیزه کې په وسله واله مبارزه کې فعاله وه. غدير صيام (د فاطمې لور) وايي چې ضيف د هغې مور ته د زوی په څيرو، وروسته له هغه چې د هغې زوی بها شهيد شو. الحلبي ضيف ته هغه وسله ورکړه چې هغه يې ترلاسه کولی شوه، او همدارنگه د هغه ميرمن او د هغې لور غدير، چې هغه وخت ۱۸ کلنه وه. هغه د ضيف په اړه داسې وايي چې هغه د هغې لپاره پلار او ورور دواړه وو. عزيز د خپلې ميرمنې سره د ليسې ډيپلوم او بيا د مذهب په اصولو کې د ليسانس سند ترلاسه کولو لپاره د زده کړې په بشپړولو کې مرسته وکړه.

-څرنگه چې ددوی اولاد نه وو، الضيف حتی هغه وخت هم هلته پاتې شو کله چې دوی له بلې ښځې سره واده کولو څخه انکار وکړ، ترهغه چې يوې باوري سرچينې وړاندیز وکړ چې هغه په ۲۰۰۷ کال کې د وداد اسفورا سره واده وکړ. د هغې مور د هغه سره د واده کولو پرمهال وويل: "د زمري يونزرد ټول بدمعاش څخه غوره دی،" پدې معنی چې د زمري يونزرد تل د بدمعاش شتون څخه غوره دی.

-وداد د دريو ماشومانو مور وه چې پلار يې القسم لواگانو کې د ساحوي قوماندان په توگه د دندې ترسره کولو پرمهال شهيد شو. کله چې الضيف له هغې سره واده وکړ، نو هغه ډاډ ترلاسه کړ چې د هغې ماشومان به ورسره ساتي، او ژمنه يې وکړه چې د هغوی پالنه به کوي. هغه د شرافت او درناوي له مخې د دوی مور ته "ام بکر" ويلو ته دوام ورکړ.

-ضيف ته د خپلې مشرې لور او د هغې لور برکت ورکړل شو چې اولاد يې تربولو ورته والی درلود. د هغه د مور نوم سمیه وو، بيا ساره، بيا عمر او علي وو، چې هغه يې د خپلو دوو وروڼو په نوم او د هغوی د نفوذ او احسان د ساتلو لپاره ونومول.

-د حليې له زيږون وروسته، ضيف د خپلې لومړۍ ميرمنې څخه درې ماشومان درلودل: خالد، بها او خديجه.

-ويل کيږي چې هغه د خپلو ماشومانو سره ډير احتياط کاوه، تردې چې هغه به په دقت سره کتل چې ايا د دوی شاوخوا کړکې خلاصې دي، ترڅو د باد څپې دوی ته زيان ونه رسوي!

-په هغو ساعتونو کې چې ضيف د خپلې ميرمنې او ماشومانو سره و، هغه به د خپل کشرزوی علي سره د لوبې کولو لپاره وخت ځانگړی کړ. ويل کېدل چې د علي سره د لوبې کولو خاطرې د هغه شيانو څخه وې چې د هغه ميرمن، ويداد، يې خورا حيرانه کړه، ځکه چې هغه ولاړه وه او د "پوځ قوماندان" يې ليدلو چې د يو څو مياشتو ماشوم يې په غېږ کې نيولی وه.

-د هغه د کورنۍ د يادونو په منځ کې د هغه د **لور، سارا سره** د هغه اړيکې دي، چې د هغې د هونسيارۍ لپاره پېژندل شوې وه. هر کله چې به يې د پلار سره ليدل، نو هغه به يې په مينه سره ځوروله او د هغې د يوې غوښتنې د پوره کولو په ځنډولو سره به يې ځوروله، تر هغه چې يې د هغې غوښتنه تکراروله. هغې به هغه د ماشومتوب د ډېرې مينې او ميراثي، ښه درک شوي هونسيارتيا سره ځوراه.

-او د هغې د پلار راز، هغه ورته وايي: "په خداي قسم، زه به د ورکټون له ښوونکي څخه وپوښتم چې ته څوک يې." هغه سړی چې د نړۍ تر ټولو قوي استخباراتي سيستمونو لخوا گواښل کېږي او په هيچا رحم نه کوي خاندي، بيا تر ټولو ډير نرمښت ته رسېږي او د خپلې کوچنۍ نجلۍ غوښتنو ته تسليمېږي ترڅو د ورکټون ښوونکي پرې خبرنه کړي!

-د ۲۰۱۴ کال په اگست کې، اسراييلود الضيف د وژلو هڅه وکړه، د الدالوکورنۍ کور يې بمبار کړ. د هغه ميرمن، **وداد، د هغه لور، سارا، اوزوی يې، علي، په بمبارۍ کې شهيدان شول**، پداسې حال کې چې حليمه تپي شوه، مگر هغه او د هغې ورور، عمر، ژوندي پاتې شول.

-کله چې د وداد د شهادت خبر د هغې مور ته ورسېد، هغې وويل، "مور ټول به د هغه د سړيو وينسته قرباني نه کړو"، د هغې د زوم د خونديتوب معنی لري، چې هغه وايي، په مهربانۍ سره چلند وکړي لکه څنگه چې اد هغه مور وي.

-د مېز شاوخوا د کورنۍ غونډو په جريان کې، ضيف به د هغه د کشرزوی، عمر، سره مخامخ شو، چې د مور له شهادت وروسته يې د خپل پلار ځای نيولی و. هغه به په خپل لاس هغه ته خواړه ورکول، د هر ډول خوړو او د هغې د گټو په اړه به يې ورته ويل، او هغه ته به يې هڅونه کوله: "ته يې بايد وخورئ ترڅو لوی شئ او قوي شئ."

-د جزئیاتو فقه:

-د ضيف په اوږدو دروند بارهغه د خپلې کورنۍ او ماشومانو په اړه د کوچنیو جزیاتو د تعقیبولو مخه ونه نیوله. هغه د خپلو ماشومانو د نږدې ملګرو د حلقو په دقیقه توګه پیژندلو او د قرآن کریم د تلاوت، حفظ او تفسیر په برخه کې د دوی پرمختګ تعقیبولو کې غفلت ونه کړ.

-سربېره پردې، هغه ډېر لیواله و چې په دوی کې یو دوه ګونی چلند رامنځته کړي چې یو له هغو حیرانوونکو کارونو څخه و چې یو پلار یې د خپلو ماشومانو سره کولی شي - لکه څنګه چې د هغه کورنۍ تشریح کړې - ځکه چې هغه دوی د کوچنیوالي څخه د شهادت دچمتو کولو لپاره لوی کړل. یا به ټول یوځای شهیدان شي، یا به هغه په شهادت کې له هغه څخه مخکې شي، یا به له دوی څخه مخکې شي. هرکله چې به یې دا حدیث له خپلو ماشومانو سره را ژوندی کاوه، نو هغه به یې له زاهدۍ سره تړلی و - نه یوازې په الفاظو کې، بلکې په عملي توګه به یې په ژوند کې - ترڅو دوی وکولی شي په ښه توګه حرکت وکړي او د خپل پلار د شرایطو او امنیتي احتیاطي تدابیرو سره سم ځایونو سره تطابق وکړي.

-هرکله چې به یې له دوی سره په دې اړه خبرې کولې، نود الله تعالی دا مبارک کلام به یې ویلې:
*فَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ»

ژباړه:

"څه چې تاسې ته (په دنیا کې) درکړل شوي، هغه د دنیا د ژوند یوه چاره ده، خو هغه څه چې له الله سره دي، غوره او تلپاتې دي، د هغو کسانو لپاره چې ایمان لري او پر خپل رب توکل کوي".

-دا آیت د دنیا د فاني متاع او د الله د پاداش د تلپاتې والي ترمنځ مقایسه کوي ، ¹

او د دوی په روحونو کې یې داسې ځای ونيوه چې که هغه له دوی څخه مخکې شهادت ته ورسېږي نو دوی باید خپل سفر بشپړ کړي.

-په دې اړه، د هغه کورنۍ یادونه کوي چې کله د هغه مشر له لور حلیمه په ۲۰۱۴ کال کې د خپل پلار په وژنه کې ټپي شوه، نو هغې په روغتون کې د یو څه وخت لپاره له خبرو کولو ډډه وکړه. کله چې هغې بالاخره خبرې وکړې، هغې خپلې ترورته په غوسه وویل، "ترور، د خدای شکر دی، پلار ښه دی. هغه زموږ سره نه و."

¹ - سورة الشورى آلايه ۳۶ .

-حليمه هغه وخت له پنځو کلونو څخه زياته نه وه. خو له هغه وخته وروسته، هغې د محمد الضيف د لور کيدو معنی په بشپړه توګه درک کړه، او په هغه وخت کې، هغې په احتياط سره د خپل پلار سره وه کله چې هغه د هغې او د هغې د ورونو سره وليدل. هغې د هغه کردار او مهرباني جذب کړه ترهغه چې هغه جوړه شوه، لکه څنګه چې د هغې کورنۍ هغه بيانوي: "کله چې تاسو د حليمې سره ناست ياست نو تاسو داسې احساس کوئ لکه څنګه چې تاسو د ابو خالد سره ناست ياست."

-دا د حيرانتيا وړ وه چې ضيف د خپلو ماشومانو سره د عربي خطاطۍ په مهارت کې څومره علاقه درلوده، د هغه د دې باور له امله چې د ژبې سره اړيکه د هر ګټور او اغيزمن ساينس بنسټيزه ستنه ده. هغه د آس سپرلۍ، لامبو وهلو او انگليسي ژبې کورسونو کې د دوی پرمختګ هم تعقيب کړ. د دوی لپاره د هغه له پراخې مينې څخه د هغه ټينګښت چې دوی يې د هغه دندو د بشپړولو لپاره اړيستل، کم نه شو چې دوی يې بايد په بشپړ ډول ترسره کړي، او هغه هر هغه وخت وقف کړ چې د دوی سره و او ملاتړ يې کاوه.

-د هغه زامن، خالد او بها، په ياد لري چې هغه به د ازموينو په جريان کې د مطالعې ټاټوبيت راوړ او د هغوی سره به يې تعقيب کاوه. هغه ډېر محتاط و چې په شخصي توګه د دوی ديني درسونه تعقيب کړي، په شمول د حديث، بيوگرافي او فقهي، او ډاډ ترلاسه کول وه چې دوی يوازې په حفظ کولو نه بلکې په حقيقي ژوند کې پوهه او تطبيق ترلاسه کړي.

-الضيف د خپلو ماشومانو په روزنه کې ډېر احتياط کاوه چې د دوی ژوند د هر ډول عيش او عشرت څخه پاک وي. د هغه تګلاره دا وه چې دوی ته يوشمېر ژوند چمتو کړي، يو داسې ژوند چې د عادي کس په څېر وي، چې دوی به پکې هيچا ته اړتيا ونلري.

-د سيوري دلارښود منزل:

-اسراييلو او وه ځله د ضيف په وژلو کې پاتې راغلل، خود هغه سيوري او نوم يوقوي ستنه پاتې شوه چې فلسطينيانو يې ترهغه لاندې پناه اخيسته کله چې د اسراييلو ظلم او استبداد پر دوی غالب شو. په بيت المقدس، لويديځه غاړه او غزه کې به خلکو تل شعارونه ورکول: "توره د تورې مخې ته کېږدئ... موږ د محمد ضيف سړي يو،" د هغه سړي لپاره چې مخ يې هيڅوک نه پيژني، او يوازې د يوداسې بريدگر ځواک جوړولو هڅه کوي چې د فلسطين د آزادولو پروژه بشپړه کړي.

-فلسطينيانو له ډېرې مودې راهيسې د بيت المقدس د آزادولو خوب ليدلى دى، او تل يې هيله درلوده چې د دوى د آزادۍ مشر به محمد ضيف وي. خو، د سړي برخليک دا و چې خپل پاى ته ورسېږي - لکه څنگه چې هغه غوښتل - د خپل دښمن سره په جگړه کې.

-د ۲۰۲۵ کال د جنوري په ۳۰مه، د القسم لوا پوځي وياند ابو عبیده د القسم لوا د لومړۍ کرښې قوماندانانو سره يوځای د الضيف د شهادت اعلان وکړ، چې په دې توگه خلکو ته اجازه ورکړل شوه چې د لومړي ځل لپاره محمد الضيف د هغه په خپل نوم وويني.

-سيوری د ډال په پرتله پياوړی و، او دا به د خپلې هڅې او عزتمنې موخې د شرافت سره تل پاتې شي، د ځوان سړي له دې غوښتنې څخه لرې ده چې ووايي، "زه دلته يم،" په داسې وخت کې چې خلک د گوته نيولو لپاره مبارزه کوي. خو هغه له دې ټولو څخه پاک و، د خداى په رڼا کې يې ليدل چې د انسانانو ابدیت د دوى په اخلاص او عمل کې دى، نه په بل څه کې.

-د ضيف د ژوندليک په تعقيبولو سره، دا روښانه کېږي چې سړي نه يوازې يو پوځي ميراث پريښود، بلكې د جنگياليو د ارادې په جوړولو کې يو اخلاقي ښوونځى هم پريښود، په هغه دور کې د پناه سرچينه چې ماديزم او ماشينري په هرڅه واکمن دي.

-دا په ډېره کې نقش شوى سفر دى، د هغه سيوري ژوندليک چې ډال يې مات کړ،²

دليکني خلاصه:

-محمد الضيف: ژوندليک او د کورنۍ غړي:

² - سرچينه: الجزيره + ويب پاڼې . ليکنه: سلام ابوشرر ۲۰۲۵/ ۷/۱۴ .

۱- د محمد الضيف ژوندليک:

-محمد الضيف، چې اصلي نوم يې محمد دياب ابراهيم المصري دی، په ۱۹۶۵ کال د غزې په جنوبي ښار خان يونس کې د کډوالو په کمپ کې زيږيدلی. دی د يوې ساده، خورواغني کورنۍ غړی و. مور يې حليمه، يوه مهربانه، بصيرته ښځه وه چې محمد ته يې د شفقت، صبر، او عقيدې ميراث پرېښود.

-د ماشومتوب سختو شرايطو، د کمپ تنگ ژوند، او د اسراييلي اشغال واقعيتونه د هغه فکر او تخيل بډای کړل. ده له خپل پلار سره د فرنيچر سوداگرۍ کې کار کاوه او د اسلامي زده کړو او بيولوژي په برخه کې يې په غزې اسلامي پوهنتون کې زده کړې وکړې. محمد د تياتر او هنر سره هم ژوره علاقه لرله.

-ده د "ابو خالد" په نامه شهرت وموند، او د اسلامي بلاک له لارې د مقاومت سره يوځای شو. په ۱۹۸۷ کال کې د لومړۍ انتفاضې له پيل سره، دی د حماس د پوځي څانگې – عزالدين قسام – له بنسټ ايښودونکو څخه شو. نوموړی د تکړه ملگرو سره يوځای لکه يحيى سنوار، حسن سلامه، او يحيى عياش د مقاومت مهم مشران شول.

-محمد دياب المصري (الضيف) د وخت له تېرېدو سره د اسراييلو تر ټولو مطلوب کس وگرځيد. د هغه پوځي تکتیکونه، پټ ژوند، او د اشغالگرو د استخباراتو د تېريدو مهارتونو ده ته افسانوي بڼه ورکړې. په ۱۹۹۰ لسيزه کې ده د يحيى عياش سره د پوځي عملياتو پراخ پلانونه جوړ کړل.

-په ۱۹۹۶ کې د يحيى عياش له شهادت وروسته، ده د غچ پلان تنظيم کړ چې په ترڅ کې يې لسگونه اسراييليان ووژل شول. دا د الضيف د ارادې، پلان جوړونې، او مقاومت روحیه ښيي.

-ضيف د وخت په تېرېدو سره د قسام لواکانو د جوړښت بنسټ ايښودونکی شو. ده د روحاني، فکري، او نظامي اړخونو يوځای کولو ته ځانگړې پاملرنه وکړه. ده باور درلود چې يو مقاومت کوونکی بايد هم علم، هم ايمان، او هم نظامي پوهه ولري. د قرآن تفسير زده کول يې د قسام جنگياليو لپاره لازمي گرځولي وو.

-په ۲۰۰۲ کال کې، د صلاح شهادت تر شهادت وروسته، محمد الضيف د قسام لوا قوماندان شو او بيا يې د هغو لواکانو مشري وکړه چې له اسراييلو سره يې څو ځله سختې جگړې وکړې، وروستی او تر ټولو ستره يې د ۲۰۲۳ کال د اکتوبر برید و، چې نړۍ يې حيرانه کړه.

2- د محمد الضيف کورنی ژوند – د مهربانۍ او قربانۍ کيسه :

که څه هم محمد الضيف د خپلو پوځي لاسته راوړنو له امله پېژندل شوی، خو د هغه شخصي او کورنی ژوند د مهرباني، شفقت، او ژورو انساني احساساتو ښکارندوی دی.

د کورنۍ غړي:

مور: حلیمه – یوه دردمنده، مهربانه او مومنه مېرمن وه. د محمد د شخصیت ژور بنسټ له خپلې مور نه اخیستل شوی و. هغه د صبر، عاجزۍ او کلکې ارادې الهام وه.

پلار: دیاب المصري – یو ساده، خو سخت کښه سړی، چې له خپلو زامنو سره یې د ورځني ژوند د اړتیاوو لپاره هڅې کولې.

ماشومان یې:

- حلیمه (مشره لور): د محمد نازولې لور وه. د پلار له تگ دمخه یې هغه غېږ کې نیولی و او ورته ویلې یې وو: "ته ډېر خوږ یې پلاره!"
- خالد، بها، خدیجه: دوه گوني ماشومان، زیږدلي په ۲۰۱۰ کال کې.
- عمر: کوچنی زوی، زیږدلی په ۲۰۱۲ کال کې.
- علي او ساره: کوچني ماشومان چې له خپلې مور، وډاد، سره یوځای په ۲۰۱۴ کال کې د بمبارۍ پر مهال شهیدان شول.

ماشومان د خپل پلار له خوا د مینې، ښوونې، اخلاقو او روزنې تر کلکې څارنې لاندې لوی شوي وو. محمد الضيف هڅه کوله چې خپل اولادونه داسې وروزي چې د راتلونکې نسل مشالونه شي.

مېرمنې او نژدې خپلوان یې:

لومړۍ مېرمن: غدیر صیام (ام معاذ) – د ازادې بندۍ، فاطمې الحلابي، لور او د شهید قوماندان زیاد الحسیني مېرمن وه. نوموړې د خپل پلار او خور رجاء الحلابي (د حماس د ښځو غورځنګ مشره) سره یوځای د مقاومت برخه وه.

دوهمه مېرمن: شهیده وډاد عصفوره، د پخواني شهید مېرمن، چې وروسته له محمد الضيف سره واده شو. د هغې له امله یې حلیمه، عمر، علي، او ساره وزېږول.

خور: ایمان مصطفی، چې د خپل ورور د اخلاقي قوت ستاینه کوي او وايي: "دی د قرآن پربنسټ جوړ شوی شخصیت درلود".

د کورنۍ وضعیت :

د قسام لواگانوله خوا د محمد الضيف د شهادت تر اعلان وروسته، د هغه کورنۍ انځورونه راڅرگند شول چې د نورو بې ځايه شويو کورنيو په څېر د غزې په يو کمپ کې اوسېږي. دا هغه ادعاوې ردوي چې گواکې دوی په تونلونو کې ژوند کاوه، لکه څنگه چې د اشغالگرو لخوا خپرې شوې وې.

تاريخي او ټولنيز نقش:

محمد الضيف، چې د "ابو خالد" په نوم پېژندل کېږي، په ۱۹۶۵ کال کې د خان يونس په ښار کې زيږيدلى و. سره له دې چې د ژوند ډېرى برخې يې پټې پاتې شوې، خو د حماس د قسام لواگانو د مشر په توگه، هغه د اشغال پر ضد د مقاومت ستراتيژۍ بنسټ اېښود.

د هغه کورنۍ د مذهبي ارزښتونو پابنده وه، او د ټولنيز او ملي خدمت له مخې يې د فلسطين د ملي غورځنگ ملاتړ کړى. د هغه پلار له مودې وړاندې د مور سره يوځای وفات شوى، او ورور يې هم د غزې په روانو بريدونو کې شهيد شوى دى.³

د محمد الضيف د ژوند ځينې ځانگړتياوې :

❖ د ژوند پېل او فکري بنسټ :

❖ محمد دياب ابراهيم المصري په ۱۹۶۵ کال کې د خان يونس په کډوالو کمپ کې زيږيدلى. د مور حليمه او د پلار دياب له اغېزو سره، ده د رحم، صبر، او معنوي قوت لومړني درسونه ترې زده کړل.

❖ نوم يې "ضيف" (ميلمه) گڼ جنګي او فکري تجريد لري؛ نوموړى د نقل او پناه لارې ښکارندوي کوي، ډول ډول ځايونو ته د ځای بدلون په تگلاره کې د مقاومت تجسيم دى.

❖ تعليمي او فرهنگي لور

❖ په غزې اسلامي پوهنتون کې د بيولوژي زده کړې سره سره، ضيف د هنر او تياتر توانايي لرله. په هنر کې فعاله گډون او د درامې څخه "ابو خالد" لقب اخيستل، هغه ته فرهنگي اعتبار او د مقاومت فکري بڼه ورکړه.

³ - الرساله شبکه - محمود هنیه .

- ❖ د اسلامي بلاک له لارې به يې د کتابونو، قرآن او حديث تفسير مطالعه کړه. چې دا يې د ديني فکري ژوروالي نښه ده.
- ❖ مقاومت او نظامي رهبري
- ❖ په ۱۹۸۷ کال کې د لومړۍ انتفاضې د پيل سره، ضيف د حماس د پوځي څانگې – القسم – مهم غړی شو. هغه ژر د القسم په نظامي جوړښت کې د پوځي تکتیکونو، پټ شبکو او پلانونو يو ځانگړی قوت جوړ کړ.
- ❖ د يحيي عياش سره گډ کار، پوځي عمليات، نيونه، نښتې او د ۱۶ مياشتني بند نه وروسته بيا فعاله رول، هغه ته د شبکې مشر مقام ورکړ.
- ❖ د ۲۰۰۲ کال د صلاح شهاده تر شهادت وروسته، ځان يې د مشرتابه پر څوکۍ تثبيت کړ او د تنظيم دوام ډاډمن کړ.
- ❖ د دې نظامي مضامينو، د قرآن مطالعه او د جنګي تاکتیکونو ترکيب، القسم Aujourd'hui بشپړ، منظم، عقيدې او فرهنگي نظام ته وده ورکړه.
- ❖ انفرادي ذات او کورنۍ ژوند
- ❖ د مور له دريافتو مفکورو او د پلار ژوند لارو سره ژور تړاو، د هغه کورنۍ کې د پلار، مور، ميرمنې او ماشومانو سره جدي اړيکې و.
- ❖ هغه د کورني ژوند بار په جدیت سره ترسره کړ؛ د قرآني اخلاقو او مهربانۍ سره يې ماشومان روزل. له مينې ډک تغذيه، د مطالعې له لارې د ماشومانو تربيه، د اسلامي علومو د ساتنې هڅه تر شهادت پورې ده.

خاتمه

محمد ضيف، چې د حماس د پوځي څانگې (عزالدين قسام لواوو) مشر و، د يوداسي دور سمبول و چې پکې مقاومت يوازې وسله نه، بلکې يوه عقیده، يوه فکري فلسفه، او د ژوند يوه مکتب و. د هغه ژوند، له ماشومتوبه تر شهادت پورې، د يوانسان د ارادې، قربانۍ، زغم، تقوی، او ژور ايماني باور يوه نادره بيلگه ده. هغه د فلسطين له يوعادي کډوال څخه، د اشغال پر وړاندې د عصري مقاومت تر ټولو پياوړی سنگر شو. دا سړی د خاورې، قرآن، هنر، او ملت تر منځ داسې يو فکري پل جوړ کړ چې هم د جگړې ډگرونه پرې وتړل شول، او هم د معنوي پايښت بنياد پرې ولاړ شو.

ضيف د تياتر له سټيج، د پوهنتون له تالار، د مقاومت له خندق، د هجرت له کوڅو، او د يادونې له ژور ساه څخه داسې شخصيت جوړ کړ چې د امت زړونو ته ننوت. د هغه له علمي بصيرت، تخنيکي پوهې، فکري ژوروالي، او نظامي هوښيارۍ څخه داسې يو مقاومت وزېږېد چې نه يوازې په غزه، بلکې په ټول اسلامي نړۍ کې يې انعکاس پيدا کړ. هغه د يوې قوماندې ماډل معرفي کړ، چيرې چې زعامت يوازې له وسلې نه، بلکې له انسان جوړونې، باور رامنځته کولو، او د شهادت د فلسفې له ژور درک سره تړلی و.

د محمد ضيف ژوند، د هغه خاموشه خو ژور شخصيت، د هغه پرېکنده تصميمونه، د همکارانو سره وفاداري، او د خپل ملت سره مينه، دا ټول د يوداسي اتل نښې دي چې د تاريخ په پاڼو کې به تل د مقاومت د سمبول په توگه پاتې شي. د هغه ترور، که څه هم فزيکي شتون ته يې پايان ورکړ، خو فکري حضور يې لا ژوندي دی او د راتلونکو نسلونو لپاره د الهام سرچينه پاتې کېږي.

په حقيقت کې، محمد ضيف "سيوري" و، خو د ده اغېز د آفتاب په شان روښانه و. هغه غلی و، خو د ده عملونه ډېر غريبي دي ول. هغه پټ و، خو د ده فکرونه او تگلارې د اشغالگرو پر ضد د نسلونو ذهنونه بيدار کړي. د ده مبارزه، شهادت او ميراث د فلسطين د آزادۍ د لارې يوه ختمېدونکې مشعل دی.

په درنښت

محمد بشير مدني

د منابعو فهرس :

۱. فلسطيني/عربي رسنۍ :

الجزيره – «حماس تنعي محمد الضيف»: حماس د نومبر ۲۰۲۴ د ادعا وروسته (د جولای ۲۰۲۴ برید) د جنوري پر ۳۰، ۲۰۲۵، د هغه شهادت تائید کړ.
الجزيره – «الاحتلال يعلن اغتيال محمد الضيف»: د اسرائیلو لخوا د هغه د وژنې ادعا د ۲۰۲۴ کال په اګست کې وشوه) الجزيرة نت.

۲. نړیوالې رسنۍ :

۳۰ Reuters – «Hamas confirms killing of its military leader Mohammed Deif» (جنوري ۲۰۲۵). (Reuters))

France 24 – راپور چې ښیي د هغه د شهادت تړون د جنوري په ۳۰ سره سمون لري.
BBC News – «Hamas confirms death of military chief Mohammed Deif» (BBC).
Al Arabiya – راپور چې په عربي کې د هغه د شهادت او نورو قوماندانانو نومونه ورکوي.

۳. تحقيقي او تمثيلي تحليلونه :

FDD's Long War Journal – «Hamas confirms the death of Mohammad Deif and other senior leaders» (جنوري ۳۰، ۲۰۲۵). (FDD))
Wikipedia – د ژوندلیک مفصل تاریخچه، د شهادت نیټه، او د هغه د قوماندانۍ د مودې ثبت.

نورې ثانوي سرچینې :

Washington Post – راپور چې د جولای ۲۰۲۴ برید تفصیلونه او شهادت تائیدونه وړاندې کوي.

Reuters (نړیوال)** – د حماس د وسله والې څانګې اعلان د جنوري ۳۰، ۲۰۲۵، په اړه (alarabiya.net).

Reddit تبصرې – د شهادت مراسمو او عمومي نظرونو لنډ راپورونه څرګندوي:

دحماس نظامي اتل مشر شهيد محمد الضيف

"Our leader, Abu Khaled Al-Deif ... lives on in our hearts." ([Reddit](#))

لنډيز:

نومونه اعلام: الجزيره، Reuters، BBC، France 24، Al Arabiya.

تأيد معلومات: د اسرائيلي بريد نيټه — ۱۳ جولای ۲۰۲۴؛ حماس د جنوري په ۳۰، ۲۰۲۵، د شهادت اعلان وکړ.

تاريخي بيان: د Wikipedia او Washington Post راپور زيات وضاحت وړاندې کوي.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library